Kharazmi University

Journal of Economic Modeling Research

Print ISSN: 2228 - 6454
Online ISSN: 2538 - 4163

Homepage: https://jemr.khu.ac.ir/

The impact of monetary and financial policy tools on the resources of the social security organization

Leila Ahmadvand[1] | Masoud Soufimajidpour[2*] | Mahmood Mahmoodzadeh[3]

1. Ph.D. Student, Department of Economics, Firoozkooh Branch, Islamic Azad University, FIroozkooh, Iran. E-mail: ecoplan.sso@yahoo.com (0009-0004-0091-8986)
2. Corresponding Author, Assistant Professor, Department of Economics, Firoozkooh Branch, Islamic Azad University, FIroozkooh, Iran. E-mail: masoodsoufi@gmail.com (0000-0002-1538- 0427)
3. Associate Professor, Department of Economics, Firoozkooh Branch, Islamic Azad University, FIroozkooh, Iran. E-mail: mahmod.ma@yahoo.com (0000-0002-5844- 8604)

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:

Received:
19 Jun. 2023

Received in revised form:
18 Jun. 2024

Accepted:
15 Jan. 2024

Keywords:
social security organization, monetary and fiscal policies, support ratio, ARDL
JEL:
B55, E52, E62

ABSTRACT

Social security organization, as the largest active institution in the field of social security and insurance of the country, plays a critical role in the social, livelihood and economic situation, so that any kind of disturbance in the economic situation of that organization creates a crisis in the entire economic system. Provides Since the fulfillment of the obligations of the organization to the society is based on the economic ability and the resources it has, it is necessary to make a detailed analysis of the factors affecting the resources of the organization and make policies accordingly. In this research, the effect of monetary and financial policies on the state of social security organization's resources has been investigated in two models. The time period of the research is between 1350 and 1399, and in order to analyze the data, the vector auto regression method with distributed intervals (ARDL) was used. The results of the research show that interest rate in the long term, the real GDP, liquidity, the ratio of other employees to the total number of insured persons have a positive and significant impact on the state of social security organization's resources. Also, the effect of the ratio of tax revenues to GDP on the organization's resources is negative. In this regard, in order to improve the situation of resources, it is suggested that, in addition to economic policies (such as no excessive growth of taxes, regulation of liquidity and interest rates at a level commensurate with the increase in economic growth), population policies and increasing youth The population should also be given enough attention.

Cite this article: Ahmadvand Leila, Soufimajidpour Masoud, Mahmoodzadeh Mahmood (2022). The impact of monetary and financial policy tools on the resources of the social security organization *Journal of Economic Modeling Research*, 13 (50), 194-223.
DOI: 0000000000000000000

© The Author(s).
Publisher: Kharazmi University
Journal of Economic Modeling Research, Vol, 13, No. 50, 2022, pp. 194-223.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

Journal of Economic Modeling Research
Print ISSN: 2228 - 6454
Online ISSN: 2538 - 4163
Homepage: https://jemr.khu.ac.ir/

تاثیر ابزارهای سیاست‌های پولی و مالی بر منابع سازمان تامین اجتماعی

لیلا احمدوند[1]، مسعود صوفی مجیدپور*[2]، محمود محمودزاده[3]

۱. دانشجوی دکتری اقتصاد، گروه اقتصاد، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزکوه، ایران.
رایانه: ecoplan.sso@yahoo.com (شناسه ارکید: 0009-0004-0091- 8986)

۲. نویسنده مسئول، استادیار، گروه اقتصاد، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزکوه، ایران.
رایانه: masoodsoufi@gmail.com (شناسه ارکید: 0000-0002-1538- 0427)

۳. دانشیار، گروه اقتصاد، واحد فیروزکوه، دانشگاه آزاد اسلامی، فیروزکوه، ایران.
رایانه: mahmod.ma@yahoo.com (شناسه ارکید: 0000-0002-5844- 8604)

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:
۱۴۰۱/۰۳/۲۹

تاریخ ویرایش:
۱۴۰۳/۰۳/۲۹

تاریخ پذیرش:
۱۴۰۲/۱۰/۲۵

واژه‌های کلیدی:
سازمان تامین اجتماعی، سیاست‌های پولی و مالی، نسبت پشتیبانی، خودرگرسیون با وقفه-های گسترده

طبقه‌بندی JEL:
B55, E52, E62

چکیده

سازمان تامین اجتماعی به عنوان بزرگترین نهاد فعال در حوزهٔ تامین اجتماعی و بیمهٔ کشور، نقشی حساس در وضعیت اجتماعی، معیشتی و اقتصادی ایفا می‌کند، به نحوی که بروز هر نوع اخلال در وضعیت اقتصادی آن سازمان، زمینهٔ بحران در کل سیستم اقتصادی را فراهم می‌آورد. از آن‌جایی‌که ایفای تعهدات سازمان به جامعه بر اساس توانایی اقتصادی و منابعی است که در اختیار دارد، لازم است تا تحلیل دقیقی در مورد عوامل موثر بر منابع سازمان صورت پذیرد و متناسب با آن اقدام به سیاستگذاری گردد. در این پژوهش تاثیر سیاست‌های پولی و مالی بر وضعیت منابع سازمان تامین اجتماعی در دو مدل بررسی شده است. بازهٔ زمانی پژوهش حدفاصل سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۳۹۹ می‌باشد و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش خودرگرسیون با وقفه‌های گسترده (ARDL) استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که نرخ بهره در بلند مدت، تولید ناخالص داخلی حقیقی، نقدینگی و نسبت سایرشاغلین به کل بیمه‌شدگان، تاثیر مثبت و معنی‌داری بر وضعیت منابع سازمان تامین اجتماعی داشته‌اند. همچنین تاثیر نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی بر منابع سازمان منفی می‌باشد. در همین راستا برای بهبود وضعیت منابع، پیشنهاد می‌شود تا علاوه بر سیاستهای اقتصادی (همچون عدم رشد بی‌رویه مالیات-ها، تنظیم نقدینگی و نرخ بهره در سطحی متناسب با افزایش رشد اقتصادی)، به سیاست-های جمعیتی و افزایش جوانی جمعیت نیز توجه کافی گردد.

استناد: احمدوند، لیلا؛ صوفی مجیدپور، مسعود؛ محمودزاده، محمود (۱۴۰۱). تاثیر ابزارهای سیاست‌های پولی و مالی بر منابع سازمان تامین اجتماعی، *تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی*، ۱۳ (۵۰)، ۱۹۴-۲۲۳.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

DOI: 00000000000000000000000

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه خوارزمی.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

۱. مقدمه

پژوهش‌های انجام یافته در نظام تامین اجتماعی تا انتهای سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهند که عمدتا در زمینهٔ چالش‌های صندوق‌های تامین اجتماعی، مسائل مدیریتی و نظایر آن هستند و به ندرت تاثیر محیط کلان اقتصادی بر وضعیت اقتصادی سازمان تامین اجتماعی بررسی شده است. از منظر اقتصادی، نظام تامین اجتماعی ارتباطی چند سویه با اقتصاد دارد. این نظام می‌تواند با عملکرد خود بر وضعیت رشد اقتصادی کشورها (سردا[1]، ۲۰۰۵)، چگونگی توزیع درآمد (دی مورا و همکاران[2]، ۲۰۱۳)، تصمیم‌گیری افراد در مورد بازنشستگی (هارد و بوسکین[3]، ۱۹۸۴)، پس‌انداز افراد در سطح اقتصاد کلان (بلوم و همکاران[4]، ۲۰۰۷) و تعادل بازار نیروی کار موثر واقع شود(کروکر و پیشکه[5]، ۱۹۹۲). علاوه بر این آثار، نظام تامین اجتماعی تحت تاثیر وضعیت کلان کشورها در ابعاد اقتصادی، سیاسی و حقوقی قرار می‌گیرد که در دوران بحران‌های مالی و اقتصادی امری حائز اهمیت است (سردا، ۲۰۰۵)، به نحوی که دامنهٔ آن می‌تواند منجر به بروز بحران‌های اجتماعی شود. در همین راستا پژوهش‌ها، نظرات خبرگان و مقامات سازمان تامین اجتماعی بیانگر احتمال وقوع ابربحران در نظام تامین اجتماعی است و از سال ۱۳۹۸ مصارف سازمان در حال پیشی گرفتن از منابع است. (شوکت، ۱۳۹۸).

عوامل متعددی همچون بیکاری گسترده، حجم بالای مشاغل غیررسمی، موقتی سازی شغلی و غیره به عنوان علل این موضوع مطرح شده‌اند (علیپور و همکاران، ۱۴۰۰)، لیکن وضعیت کلان اقتصادی و بروز شوک‌های تورمی، بدهی بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد تومانی دولت به تامین اجتماعی و برداشت‌های مکرّر دولت از منابع تامین اجتماعی در کنار کاهش نسل جوان به عنوان مهمترین علل وضعیت موجود بیان شده‌اند (شوکت، ۱۳۹۸).

[1]. Cerda
[2]. De Moura & et al.
[3]. Hard & Boskin.
[4]. Bloom & et al .
[5]. Krueger & Pischke

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

عدم ایفای تعهدات دولت و برداشت‌های مکرر از منابع که ریشه در عدم تحقق درآمدهای دولت و تشدید کسری بودجه دارد، موجب روند شتابان بحران در صندوق‌های تامین اجتماعی شده و چاره‌اندیشی در این مورد را خاطرنشان می سازد. از آن‌جایی که سیاست‌های پولی و مالی، از جمله عوامل موثر در وضعیت اقتصاد کلان هستند (چوکونوف[6]، ۲۰۲۱) و یکی از علل مهم بروز شوک‌های تورمی و کسری بودجه، سیاست‌های پولی و مالی دولت‌ها هستند، لذا تاثیر پذیری وضعیت کنونی منابع نظام تامین اجتماعی از سیاست‌های پولی و مالی، موضوعی ضروری است تا بتوان در راستای بهبود وضعیت مالی در نظام تامین اجتماعی گام برداشت. خاصه آن‌که منشاء بنیادین بحرانه صندوق‌های بیمه‌ای و سازمان تامین اجتماعی، از وضعیت کلان نظام تامین اجتماعی آغاز می‌شود و تحلیل و حل این بحران‌ها به مشکلات بنیادین نظام تامین اجتماعی بر می گردد(پروندی و بلباسی، ۱۳۹۹). این پژوهش با هدف بررسی عوامل موثر بر منابع سازمان تامین اجتماعی و با تمرکز بر سیاست-های پولی و مالی به نگارش درآمده است. بدین منظور در بخش دوم به مبانی نظری نظری و پیشینهٔ پژوهش پرداخته می‌شود. بخش سوم به روش‌شناسی پژوهش و تشریح مدل اختصاص دارد. بخش چهارم نتایج تجربی حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها ارائه می‌شود و بخش پنجم نیز به نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات سیاستی اختصاص دارد.

۲. مبانی نظری

تامین اجتماعی از یک تعریف خاص، شفاف و صریح برخوردار نیست (زمانی و آزاد دوین، ۱۳۹۶)، اما چارچوب مفهومی و عملکردی برای تصریح تامین اجتماعی وجود دارد. فرهنگ لغت کمبریج، تامین اجتماعی را «سیستم پرداختی توسط دولت به افراد مسن، افرادی که شوهر یا همسرشان فوت کرده اند و افرادی که به دلیل بیماری قادر به کار نیستند» تعریف کرده است (دیکشنری کمبریج[7]، ۲۰۲۰). سازمان بین‌المللی کار نیز تصریح کرده است که «تامین اجتماعی حمایتی است که جامعه برای اطمینان از دسترسی به مراقبت‌های بهداشتی و تضمین امنیت درآمدی به ویژه در موارد پیری، بیکاری، بیماری، از کارافتادگی، آسیب ناشی از کار، زایمان یا از دست

[6] . Chugunov
[7] . Dictionary, Cambridge.Org.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

دادن نان‌آور، از افراد و خانواده‌ها ارائه می‌کند» (سازمان جهانی نیروی کار[8]، ۲۰۰۱). در برخی دیگر از تعاریف، «تامین اجتماعی به عنوان مجموعه‌ای از مداخلات سیاستی که برای کاهش فقر و آسیب پذیری در سراسر چرخه زندگی مردم طراحی شده است، تعریف می شود» (بتز[9]، ۲۰۲۲).

در ایران، طبق قانون ساختار نظام جامع رفاه و تامین‌اجتماعی (مصوب سال ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی)، نظام تامین اجتماعی دارای سه قلمرو خدمات حمایتی، امدادی و بیمه‌ای است. برای پوشش تعهدات و حمایت‌های مذکور، مسالهٔ کلیدی در کشورها، مربوط به نحوهٔ تامین مالی و حفظ پایداری سازمان‌های تامین اجتماعی است. به طورکلی نظام تامین اجتماعی با فرصت‌های مختلفی از قبیل «سهم حق بیمه کارگران و کارفرمایان»، «مالیات‌های کلی یا معین»، «سرمایه‌گذاری-ها»، «هدایا و...» برای کسب منابع مواجه است و با توجه به ساختار اقتصادی و قوانین و مقررات، توسط تعدادی از مجاری مذکور اقدام به تامین مالی کرده (حسن‌زاده اصفهانی، ۱۳۸۶) و منابع گردآوری شده توسط سازمان تامین اجتماعی، به مثابه توان و پتانسیل آن سازمان برای پوشش تعهدات قلمداد می‌شود.

سازمان‌های تامین اجتماعی باید وجوه گردآوری شده را در موقعیت‌های مناسب سرمایه-گذاری کنند. باتوجه به آن‌که میان سرمایه‌گذاری‌ها و ریسک، رابطهٔ معنادار وجود دارد (پانوزی و پانیکولاو[10]، ۲۰۱۲)، وضعیت اقتصادی صندوق‌های تامین اجتماعی در معرض تحولات و ریسک‌های گوناگون قرار دارد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که اکثر منابع تامین اجتماعی در ایران بر اخذ حق بیمه استوار است (کریمی و همکاران، ۱۳۹۶) و این وجوهِ گردآوری شده، صرف سرمایه‌گذاری و پرداخت هزینه‌ها می‌شوند. از این رو شناسایی عوامل موثر بر منابع ورودی به سازمان، تحلیل مناسبی نسبت به تاثیرپذیری آن از تحولات اقتصاد کلان به دست می‌دهد. طبق قوانین و آئین‌نامه‌های مرتبط با نظام تامین اجتماعی، دو منشاء کلی شامل کارگر یا کارمند و کارفرما برای دریافت حق بیمه وجود دارد،

[8]. ILO
[9]. Betz
[10]. Panousi & Papanikolaou

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

به نحوی که معادل با ۳۰٪ از حقوق کارگر و کارمند به عنوان حق بیمه دریافت می‌شود. از ۳۰٪ مذکور، ۷٪ مربوط به کارگر یا کارمند و ۲۳٪ مربوط به کارفرما (دولتی و غیردولتی) است. طبق اعلام سازمان تامین اجتماعی «تکیه‌گاه اصلی این سازمان، مشارکت سه‌جانبه کارفرمایان، بیمه‌شدگان و دولت در عرصه‌های مختلف سیاستگذاری، تصمیم‌گیری‌های کلان و تأمین منابع مالی است.» (پایگاه اینترنتی سازمان تامین اجتماعی).

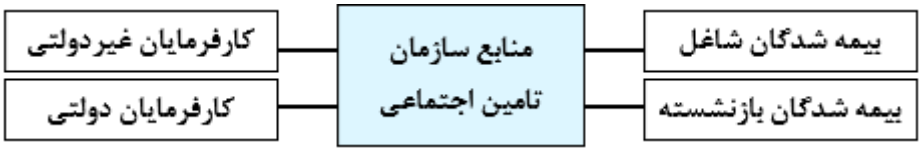

شکل ۱. پرداخت‌کنندگان حق بیمه به سازمان تامین اجتماعی

ماخذ: یافته های پژوهش

باتوجه به شکل فوق، منابع از دو بخش غیردولتی و دولتی به سازمان تامین اجتماعی سرازیر می‌شود و تامین منابع از بخش غیردولتی نیز تحت تاثیر فعالیت بنگاه‌های اقتصادی این بخش قرار دارد. در اقتصاد ایران، بخش دولتی کارفرمایی بزرگ در سطح اقتصاد و در مقام سیاست‌گذاری اقتصادی است، بدیهی است منابع سازمان تامین اجتماعی از رفتار دولت در اقتصاد تاثیر می‌پذیرد. بدین معنی که اولا پرداخت تعهدات دولت به سازمان تامین اجتماعی، عاملی مهم در ارتقاء یا اخلال منابع سازمان قلمداد می‌شود، ثانیا سیاست‌گذاری‌های دولت در عرصهٔ اقتصاد، عملکرد تمام سیستم اقتصادی را تحت تاثیر قرار می‌دهد و به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر پتانسیل پرداختی آن‌ها به نظام تامین اجتماعی و در نتیجه وضعیت اقتصادی سازمان تامین اجتماعی تاثیر می‌گذارد.

از آن‌جایی که وضعیت بسیاری از کسب و کارهای اقتصاد به وضعیت ادوار تجاری بستگی دارد، یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهند که وضعیت منابع نظام تامین اجتماعی در کشورها نیز به ادوار تجاری در اقتصاد وابستگی دارد (خان و همکاران[11]، ۲۰۰۴). در این چارچوب تحلیلی، استدلال می‌شود که با بهبود وضعیت اقتصاد، بروز رونق و در نتیجه افزایش تولید ناخالص داخلی، وضعیت اقتصاد کلان بهبود می‌یابد، بیکاری کاهش و اشتغال افزایش خواهد یافت، به نحوی که درآمد و

[11] . Khan & et al.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

قدرت خرید افراد ارتقاء می‌یابد و نتیجهٔ نهایی این امر در بهبود وضعیت منابع نظام تامین اجتماعی آشکار خواهد شد. اشتغال نیروی کار، رشد دستمزدها و بهره‌وری تاثیر معنادار بر منابع دریافتی توسط نظام تامین اجتماعی دارند. بنابراین متغیر تولید ناخالص داخلی حقیقی که نمایانگر وضعیت اقتصاد در ادوار تجاری است، یک متغیر اثرگذار بر منابع سازمان تامین اجتماعی قلمداد می‌شود.

با وجود تاثیر ادوار تجاری و تاثیر قابل توجه رونق و رکود تولید ناخالص داخلی بر منابع نظام تامین اجتماعی، این مولفه نه‌تنها یگانه متغیر موثر بر منابع نیست، بلکه خود تحت تاثیر عوامل دیگری نیز قرار دارد و در این میان اهمیت نقش سیاست‌های پولی و مالی قابل بررسی است.

سیاست پولی، سیاستی است که توسط مقامات پولی یک کشور با هدف میانی تاثیرگذاری بر عرضهٔ پول و نرخ بهره صورت می‌پذیرد تا اهداف نهایی همچون مهار تورم، حفظ و تقویت ارزش پول و غیره را محقق سازد (ساروات[۱۲]، ۲۰۱۲). سیاست مالی، سیاستی است که توسط مقامات دولت یک کشور دربارهٔ رفتار دولت از جمله مخارج، پرداخت‌های انتقالی و نظام مالیاتی انجام می‌پذیرد و اهدافی همچون تاثیرگذاری بر سطح کل تقاضای اقتصاد و درآمد ملی دنبال می‌شود (بگ و همکاران[۱۳]، ۲۰۰۲). مطالعات نشان می‌دهد که سیاست‌های پول و مالی بر وضعیت کلان اقتصادی و کسب و کارها تاثیرگذار هستند. در جدیدترین پژوهش‌ها، ثاقب و آگاروال (۲۰۱۷) با استفاده از نقدینگی و تراز مالی دولت نشان داده‌اند که اعمال و نحوهٔ ترکیب سیاست‌های پولی و مالی بر رشد اقتصادی و وضعیت کلان اقتصاد موثر واقع می‌شود. تان و همکاران (۲۰۲۰) نیز با درنظر گرفتن نرخ بهره و مخارج دولت، تاثیر سیاست‌های پولی و مالی بر وضعیت کلان را اثبات کرده‌اند. دوبروتا و همکاران (۲۰۲۱) نیز نتیجهٔ مشابهی را در مورد تاثیر سیاست‌های مالی از طریق مخارج و مالیات‌ها بر فضای کسب و کار و فعالیت بنگاه‌ها به دست آورده‌اند. همراستا با مطالعات فوق، پاپا (۲۰۰۹) نیز تاثیر سیاست‌های مالی بر اشتغال را بررسی کرده و مورد تائید قرار داده است. از سوی دیگر، مطالعات متعددی نیز صورت پذیرفته است که حکایت از تاثیر وضعیت کلان اقتصادی، فضای کسب و کار و اشتغال بر وضعیت منابع تامین اجتماعی دارد. مطابق با پژوهش پوپا و همکاران (۲۰۲۱)، بررسی

[12] . Sarwat
[13] . Begg & et al.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

اقتصاد کشورهای اروپائی نشان داده است که اشتغال نیروی‌کار، حقوق پرداختی به آنان و نرخ مشارکت در بیمه‌های تامین اجتماعی، بر منابع نظام تامین اجتماعی تاثیر معنادار دارند و سیاست‌های مالی اتخاذ شده نقش مهمی در این زمینه ایفا می‌کند. در تائید تاثیر سیاست‌های مالی بر نظام تامین اجتماعی، آتویان و همکاران (۲۰۲۱) نیز نشان داده‌اند که اعمال مالیات‌ها توسط دولت‌ها به دلیل تاثیری که بر تصمیم عرضهٔ نیروی‌کار در سطح کلان دارد، بر وضعیت مالی سازمان‌های فعال در نظام تامین اجتماعی تاثیر می‌گذارد. علاوه بر سیاست مالی، تاثیر سیاست‌های پولی بر نظام تامین اجتماعی نیز مورد بررسی قرار گرفته است. از آن‌جایی‌که سیاست‌های پولی و مالی و وقوع شوک در آن‌ها، منجر به بروز نوسان در سطح اقتصاد کلان می‌شود، می‌تواند نیروی محرکهٔ لازم برای بروز نوسان در بخش‌های مختلف اقتصاد را فراهم آورد (ما و ژانک[۱۴]، ۲۰۱۶) که این بخش‌ها از قبیل بازار نیروی‌کار، مسکن، سهام و غیره به طور جدی بر وضعیت منابع تامین اجتماعی تاثیرگذار خواهند بود. برگمن و همکاران (۲۰۲۰) نشان داده‌اند که سیاست پولی از مجرای نرخ بهره بر وضعیت اشتغال نیروی‌کار تاثیر معنادار دارد. در واقع از آن‌جایی‌که نرخ بهره یکی از مولفه‌های کلیدی و موثر بر سرمایه‌گذاری در اقتصاد است، تغییرات آن بر تغییرات سرمایه‌گذاری و در نتیجه تقاضا برای نیروی‌کار موثر واقع می‌شود و باتوجه به وابستگی منابع تامین اجتماعی به اشتغال نیروی-کار، عملا منابع تامین اجتماعی نیز دچار نوسان می‌گردد. ماتیاساردوتی و زارگس (۲۰۲۱) تاثیر سیاست‌های پولی بر وضعیت منابع شرکت‌های فعال در نظام تامین اجتماعی را از منظر پورتفوی سرمایه‌گذاری آن‌ها بررسی کرده و تاثیر سیاست‌های مذکور بر منابع آنان را تائید کرده‌اند. بوباکر و همکاران (۲۰۱۸) نیز با بررسی تاثیر نرخ بهره و شوک‌های سیاست پولی بر وضعیت منابع بیمه‌های تامین اجتماعی، نتایج مشابهی را اخذ کرده‌اند. همچنین تحولات حجم نقدینگی به عنوان یکی دیگر از مهمترین مجاری سیاست پولی، از جمله عواملی است که از یک سو منجر به ایجاد تقاضا در اقتصاد می‌شود و می‌تواند زمینهٔ رونق فعالیت‌های اقتصادی را تا دوره‌ای مشخص فراهم آورد و از سوی دیگر می‌تواند بر نوسانات تورم تاثیر بگذارد و به نوبهٔ بر ارزش سرمایه‌گذاری‌های نظام تامین اجتماعی و ارزش واقعی وجوه دریافتی و پرداختی موثر واقع شود (چودورو[۱۵]، ۲۰۱۴). نکتهٔ حائز

[14] . Ma & Zhang
[15] . Chodorow-Reich

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]
[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

اهمیت در مبانی نظری مذکور، تاثیر پذیری منابع نظام تامین اجتماعی از سیاست‌های پولی و مالی است. در واقع از آن‌جایی که منابع نظام تامین اجتماعی، نشات گرفته از پرداختی شاغلان است، از همین‌رو ارتباط مستقیمی با سطح فعالیت‌های اقتصادی و اشتغال نیروی‌کار دارد، بنابراین ارتباط تنگاتنگی نیز میان سیاست‌های پولی و مالی با وضعیت منابع نظام تامین اجتماعی می‌توان متصور بود، به نحوی‌که نظام تامین اجتماعی به عنوان جزئی از سیستم اقتصادی و اجتماعی کشور، تحت تاثیر مولفه‌های اثرگذار بر وضعیت اقتصاد کلان قرار دارد. با این‌حال، وضعیت کلان، تنها مولفه‌های موثر بر منابع نظام تامین اجتماعی نیستند، بلکه منابع مذکور تحت تاثیر مولفه‌های فنی و سازمانی نیز قرار دارند که در میان این متغیرها، نسبت پشتیبانی نقشی کلیدی را ایفا می‌کند.

از جمله مهمترین متغیرهای سازمانی، نسبت پشتیبانی است که در زمرهٔ مهمترین متغیرهای موثر بر وضعیت منابع و مصارف تامین اجتماعی قرار دارد. این نسبت از تقسیم تعداد بیمه شدگان به تعداد مستمری بگیران به دست می‌آید و نشان می‌دهد که به ازای هر مستمری بگیر، چند بیمه شدهٔ شاغل وجود دارد (شکری، ۱۳۹۸). پر واضح است که هرچه این نسبت بزرگتر باشد، تقویت جریان درآمدی را به همراه دارد. تاثیر این مولفه در سازمان تامین اجتماعی، در جدیدترین پژوهش‌ها توسط شکری (۱۳۹۸) و پاکروان و خوشنویس (۱۳۹۸) مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آن‌ها نشان می‌دهد که طی روند بلندمدت، از محل کاهش نسبت مذکور، منابع نیز دچار اخلال شده است. از منظری دیگر و همپوشان با نسبت پشتیبانی، سه مولفه اصلی توضیح‌دهندهٔ این نسبت می‌باشد: شاغلان اجباری، شاغلان اختیاری و بازنشستگان. به عبارت دیگر، سهم هر یک از سه مولفهٔ مذکور از کل بیمه‌شدگان نیز نمایانگر بهبود یا بحرانی شدن منابع سازمان دارد، به‌گونه‌ای در افزایش نسبت شاغلان (اعم از اجباری و اختیاری) به کل بیمه‌شدگان، جریان ورودی به منابع سازمان را تقویت خواهد کرد و افزایش نسبت مستمری‌بگیران به شاغلان نیز تاثیر منفی بر وضعیت منابع خواهد داشت. در یک جمع‌بندی نهایی و با توجه به مطالعات چادورو (۲۰۱۴)، شاوار و صدیق (۲۰۱۹)، تان و همکاران (۲۰۲۰)، دوبروتا و همکاران (۲۰۲۱)، پوپا و همکاران (۲۰۲۱)، آتویان و همکاران (۲۰۲۱)، ماتیاساردوتی و زارگس (۲۰۲۱)، بوباکر و همکاران (۲۰۱۸)، خندان (۱۳۹۴)، شکری (۱۳۹۸) و پاکروان و خوشنویس (۱۳۹۸)، عناصر تاثیرگذار بر منابع نظام تامین اجتماعی را می‌توان به شرح زیر تقسیم‌بندی کرد:

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

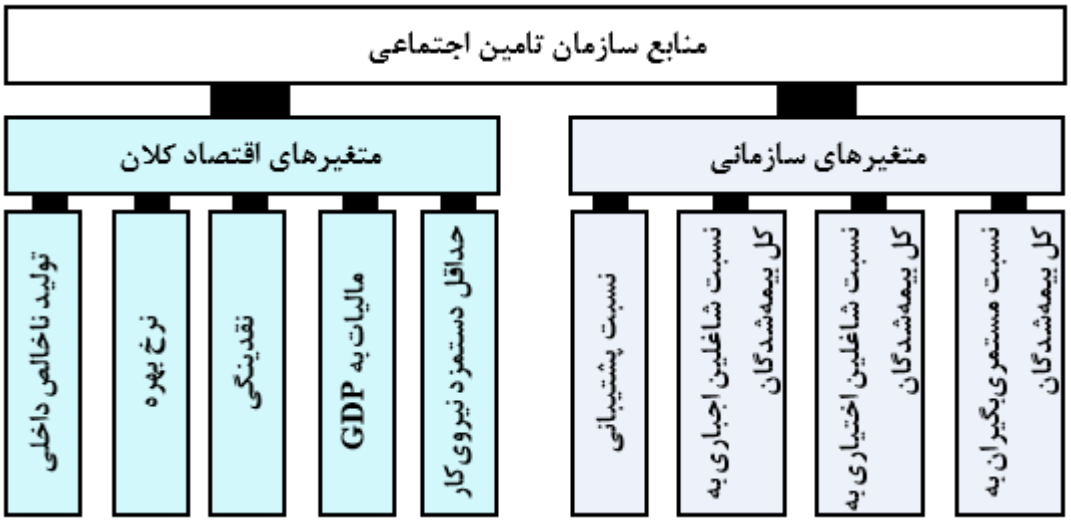

شکل ۲. متغیرهای اثرگذار بر منابع سازمان تامین اجتماعی در چارچوب مبانی نظری

ماخذ: یافته های پژوهش

باتوجه به مبانی نظری مذکور، در این پژوهش به تحلیل منابع سازمان تامین اجتماعی پرداخته خواهد شد. در ادامه به پیشینهٔ تحقیق پرداخته شده است.

۳. پیشینه تحقیق

شاپورگان (۱۳۸۳) در پژوهشی به بررسی منابع و مصارف سازمان تامین اجتماعی پرداخته است. در این پژوهش که با رویکرد توصیفی-تحلیلی صورت پذیرفته است، نتایج نشان می‌دهد که بخش معتنابهی از درآمدها و هزینه‌ها، از تورم و افزایش قیمت‌ها تاثیر می‌پذیرد.

حسن‌زاده اصفهانی (۱۳۸۶) در پژوهشی به بررسی مصارف و منابع سازمان تامین اجتماعی پرداخته است. در این پژوهش که با روش توصیفی-تحلیلی انجام شده، حفظ وضعیت مالی سازمان بررسی شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که افت سطح فعالیت اقتصادی از مجرای افزایش میزان بیکاری و بازنشستگی‌های پیش از موعد نیز باعث کاهش منابع درآمدی و افزایش مصارف طرح‌ها شده‌اند.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

خندان (۱۳۹۴) طی پژوهشی به بررسی بدهی دولت به سازمان تامین اجتماعی پرداخته است. در این پژوهش، متغیرهای میزان حقیقی شدهٔ سهم سالانه دولت در حق بیمه، تعداد بیمه شدگان، حداقل دستمزد به عنوان متغیرهای درنظر گرفته شده و با روش ARDL تجزیه و تحلیل شده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که متغیرهای توضیحی، تاثیر معناداری بر بدهی دولت به سازمان تامین اجتماعی ایفا می کنند. همچنین تاثیر تعداد بیمه شدگان بر بدهی دولت، بیش از تاثیر حداقل دستمزد بر بدهی دولت می‌باشد.

پاکروان و خوشنویس (۱۳۹۷) در پژوهشی به بررسی پایداری مالی سازمان تامین اجتماعی پرداخته‌اند. در این پژوهش، متغیرها شامل وابستگی جمعیت، امید به زندگی، اندازه جمعیت، نسبت پشتیبان سازمان هستند و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش ARDL استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که متغیرهای اندازه جمعیت و شاخص نسبت پشتیبانی سازمان تاثیر مثبت بر پایداری مالی سازمان در دوره کوتاه‌مدت و بلندمدت دارند. همچنین تاثیر متغیرهای امید به زندگی و وابستگی جمعیت بر شاخص پایداری مالی سازمان در دوره کوتاه‌مدت و بلندمدت منفی می‌باشد.

زروکی و یداللی (۱۴۰۰) عوامل موثر بر منابع از دست رفتهٔ سازمان تامین اجتماعی را حدفاصل سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ با بهره‌گیری از روش پنل دیتا بررسی کرده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اشتغال غیررسمی، ساختار اقتصادی (نسبت ارزش افزوده بخش صنعت به کشاورزی)، نرخ بیکاری و تورم تأثیر مستقیم بر منابع ازدست‌رفته تأمین اجتماعی دارند.

خان و همکاران (۲۰۰۴) رابطه بیکاری و منابع تامین اجتماعی را با روش پنل دیتا مورد بررسی قرار داده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که کاهش بیکاری منجر به افزایش استفاده از منابع تامین اجتماعی برای پوشش مخارج بیماری و آسیب (در حین کار) می‌شود. همچنین شرایط اقتصاد کلان بر برخی بازپرداخت‌ها توسط تامین اجتماعی و در نتیجه تغییر وضعیت منابع، تاثیر معنادار دارد.

هاگا و جانسون (۲۰۱۲) در پژوهشی به بررسی رابطهٔ بیکاری و مزایای دریافتی از تامین اجتماعی پرداخته و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش پروبیت استفاده کرده‌اند. نتایج پژوهش

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

نشان می‌دهد که وقوع بیکاری، تقاضای افراد برای دریافت مزایای تامین اجتماعی را افزایش می‌دهد، به نحوی که افزایش یک درصدی در نرخ بیکاری ایالتی، منجر به افزایش ۰.۴ درصدی در تقاضای دریافت مزایای تامین اجتماعی می‌شود.

پلیزون و سوتوکورنولا (۲۰۱۶) در پژوهشی تغییرات نرخ بهره در اروپا و آمریکا را بر وضعیت منابع شرکت‌های صنعت بیمه بررسی کرده‌اند. در این پژوهش که با روش OLS انجام شده است، نتایج نشان می‌دهد که در کوتاه‌مدت، کاهش نرخ بهره موجب بهبود وضعیت مالی شرکت‌های صنعت بیمه می‌شود، اما این تاثیر در بلندمدت از بین می‌رود.

مازویونا و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی مولفه‌های اثرگذار بر عملکرد اقتصادی شرکت‌های صنعت بیمه پرداخته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که نسبت هزینه، نسبت خسارت و اندازه یک شرکت تاثیر منفی معناداری بر عملکرد شرکت‌های صنعت بیمه دارد، حال آن‌که نسبت اهرمی و نقدینگی تاثیر مثبت بر عملکرد دارد.

جونز و لی (۲۰۱۸) در پژوهشی به بررسی تاثیرات وضع مالیات بر وضعیت نظام تامین اجتماعی پرداخته‌اند نتایج نشان می‌دهد برقراری مالیات بر مزایای تامین اجتماعی، عرضهٔ نیروی‌کار در سنین بالا را تحت تاثیر قرار می‌دهد و باتوجه به آن‌که تقاضای افراد در مورد خدمات تامین اجتماعی، تابعی از فعالیت آنان است، لذا بر وضعیت مالی نهادهای فعال در نظام تامین اجتماعی تاثیر می‌گذارد.

شاوار و صدیق (۲۰۱۹) در پژوهشی به بررسی مولفه‌های اثرگذار بر وضعیت منابع صندوق‌های بیمه‌ای پرداخته‌اند. نتایج پژوهش آنها نشان می‌دهد که حق بیمه پرداختی تاثیر مثبت و معنادار بر وضعیت منابع دارد. بزرگی اندازهٔ صندوق بیمه مورد بررسی، تاثیر منفی بر فروش و سود دارد. علاوه بر این، تولید ناخالص داخلی، نرخ بهره و هزینه‌های مدیریتی با معیارهای سودآوری و وضعیت مالی رابطه ناچیزی دارند.

دیگانتو و آلِمو (۲۰۱۹) در پژوهشی، متغیرهای موثر بر منابع در صنعت بیمه را تحلیل کرده‌اند. نتایج پژوهش حکایت از آن دارد که رشد حق بیمه، نسبت بدهی، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی و نرخ تورم تأثیر معناداری بر وضعیت مالی صنعت بیمه دارند، اما تاثیر سایر متغیرها معنادار نیست.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

جمع‌بندی پیشینهٔ پژوهش نشان می‌دهد که نظام تامین اجتماعی و به طور کلی صنعت بیمه تحت تاثیر مولفه‌های مختلف قرار دارد و از آن‌ها تاثیر می‌پذیرد. به طور کلی دو دسته عامل بر منابع مالی و در یک نگاه وسیع‌تر بر وضعیت اقتصادی نهادهای فعال در حوزهٔ تامین اجتماعی موثر هستند. دسته‌ای از عوامل نشات گرفته از مولفه‌های تخصصی و مرتبط با صنعت هستند و آن‌ها را می‌بایست مولفه‌های سازمانی قلمداد کرد که از جملهٔ آن‌ها نسبت پشتیبانی، جامعهٔ بازنشستگان تحت پوشش، جامعهٔ شاغلان تحت پوشش و غیره است. دستهٔ دوم، مولفه‌های عام و نشات گرفته از محیط اقتصاد کلان هستند که از جملهٔ آن‌ها می‌توان به تولید حقیقی، نرخ بهره، نقدینگی، تورم و غیره اشاره کرد و تاثیرات متفاوتی بر وضعیت نظام تامین اجتماعی داشته و دارند.

۴. مدل تحقیق و روش برآورد

به منظور بررسی اثر سیاست‌های پولی و مالی بر وضعیت منابع سازمان تامین اجتماعی، دو مدل تصریح می‌شود. تفاوت دو مدل، مربوط به متغیرهای سازمانی می‌باشد، بدین معنی که دو دسته متغیر سازمانی وجود دارند که بر وضعیت منابع موثر هستند، لیکن به دلیل آن‌که از نظر مفهوم محاسباتی و اقتصادی، دارای تشابهاتی هستند، نمی‌توان از حضور همزمان آن‌ها در یک معادلهٔ رگرسیون بهره برد، از همین‌رو دو تابع رگرسیون تشکیل شده و برآورد می‌شود. دو متغیر نرخ بهره و نقدینگی به عنوان متغیرهای سیاست پولی درنظر گرفته شده‌اند. همچنین باتوجه به آن‌که نرخ مالیات از جمله مولفه‌های سیاست مالی است که بر انگیزهٔ فعالان اقتصادی برای ایجاد کسب و کار تاثیر دارد و از طرفی، توان درآمدی دولت برای ایفای تعهدات به سازمان تامین اجتماعی را نیز نشان می‌دهد، نسبت درآمد مالیاتی به تولید ناخالص داخلی نیز به عنوان مولفهٔ سیاست مالی درنظر گرفته شده است. بازهٔ زمانی پژوهش، از سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۹۹ بوده و تواتر داده‌ها از نوع سالیانه می‌باشد.

در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از مدل خودرگرسیون با وقفه‌های گسترده (ARDL) برای تخمین مدل استفاده شده است. سه مولفه کلیدی شامل پایایی متغیرها، وجود یک رابطه بلندمدت بین متغیرها (هم‌جمعی بین متغیرها) و جمله تصحیح خطا (ECM) می‌بایست ارزیابی

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

شوند. تابع ریاضیاتی آزمون پایایی دیکی فولر تعمیم‌یافته (ADF) در رابطه (۱)، فرم خودرگرسیون با وقفه‌های گسترده در رابطه (۲) و جمله تصحیح خطا در رابطه (۳) نشان داده شده است.

$$\Delta Y_t = \mu + \delta y_{t-1} + \sum_{i=1}^{p} \theta_i \Delta y_{t-i} + \varepsilon_t \quad (۱)$$

$$Y_t = \alpha + \lambda Y_{t-1} + \beta_0 X_t + \beta_1 X_{t-1} + u_t \quad (۲)$$

$$\Delta Y_t = \beta_0 \Delta X_t - (1-\lambda)\left[Y_{t-1} - \frac{\alpha}{1-\lambda} - \frac{\beta_0+\beta_1}{1-\lambda} X_{t-1}\right] + u_t \quad (۳)$$

مقدار جمله تصحیح خطا منفی بوده و در بازهٔ ۰ تا ۲- قرار دارد و در صورتی که این مقدار حدفاصل ۰ تا ۱- قرار بگیرد، حرکت از حالت عدم تعادل به تعادل به صورت یک جهتی انجام می‌شود(کیرچگاسنر و همکاران[۱۶]، ۲۰۱۲ به نقل از نوفرستی، ۱۳۹۸). توابع تصریح شده برای پژوهش نیز عبارتند از:

$$\mathrm{SOUR} = \alpha_0 + \alpha_1 WAG + \alpha_2 GDP + \alpha_3 LIQ + \alpha_4 INT + \alpha_5 TGDP + \alpha_6 SUP + \varepsilon \quad (۴)$$

$$\mathrm{SOUR} = \beta_0 + \beta_1 WAG + \beta_2 GDP + \beta_3 LIQ + \beta_4 INT + \beta_5 TGDP + \beta_6 FEM + \beta_7 \mathrm{OEM} + \beta_8 \mathrm{PEN} + \mu \quad (۵)$$

[16] . Kirchgässner & et al.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

جدول ۱. تعریف متغیرها و نحوه اندازه‌گیری آنها

متغیر	نحوه اندازه‌گیری	منبع
منابع سازمان(SOUR)	منابع سازمان تامین اجتماعی	سازمان تامین اجتماعی
حداقل دستمزد(WAG)	حداقل دستمزد نیروی کار	بانک مرکزی
تولید ناخالص واقعی(GDP)	تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۹۰	بانک مرکزی
نرخ ارز(EXC)	نرخ ارز اسمی غیر رسمی	بازار آزاد
نقدینگی(LIQ)	مجموع پول و شبه پول	بانک مرکزی
نرخ بهره(INT)	نرخ بهره کوتاه‌مدت	بانک مرکزی
نسبت پشتیبانی(SUP)	نسبت پشتیبانی جامعهٔ هدف (شاغلین به بازنشستگان)	سازمان تامین اجتماعی
پایه مالیاتی(TGDP)	نسبت درآمد مالیاتی به تولید ناخالص داخلی	سازمان تامین اجتماعی
نسبت مستمری‌بگیر(PEN)	نسبت بازنشستگان به کل بیمه شدگان	سازمان تامین اجتماعی
نسبت شاغل اجباری(FEM)	نسبت بیمه شدگان شاغل اجباری به کل بیمه شدگان	سازمان تامین اجتماعی
نسبت سایر شاغلین(OEM)	نسبت سایر بیمه شدگان شاغل به کل بیمه شدگان	سازمان تامین اجتماعی

ماخذ: یافته های پژوهش

۵. نتایج تجربی

در این بخش برآورد مدل خودرگزسیون با وقفه های گسترده (ARDL) در قالب دو گروه متغیر انجام می‌گیرد که در ادامه به آنها پرداخته می‌شود. پیش از برآورد مدل‌ها، ابتدا آزمون مانایی متغیرها انجام می‌گیرد.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

از آزمون ریشه واحد دیکی فولر تعمیم‌یافته(ADF) برای ارزیابی مانایی متغیرها استفاده می‌شود. فرضیه صفر این آزمون دال بر نامانایی است و اگر فرضیه صفر رد نشود، متغیر دارای ریشه واحد بوده و نامانا می‌باشد. نتایج آزمون ریشه واحد در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲. نتایج آزمون ریشه واحد دیکی فولر تعمیم‌یافته(ADF)

متغیرها	آماره دیکی فولر				استنتاج
	سطح متغیرها		تفاضل مرتبه نخست		
	با جزء ثابت و روند	با جزء ثابت	بدون جزء ثابت	با جزء ثابت و روند	
منابع سازمان	-۲/۴ (۰/۳۵)	-۰/۱ (۰/۹۴)	۷/۹ (۱/۰۰)	-۶/۵*** (۰/۰۰)	I(1)
حداقل دستمزد	-۲/۴ (۰/۳۹)	-۰/۳۵ (۰/۹)	۳/۹ (۰/۹۹)	-۵/۷*** (۰/۰۰)	I(1)
تولید ناخالص واقعی	-۲/۳ (۰/۴۳)	-۰/۵ (۰/۸۸)	۱/۱ (۰/۹۲)	-۵/۰*** (۰/۰۰)	I(1)
نرخ ارز	-۱/۲ (۰/۹)	۱/۱ (۰/۹۹)	۵/۶ (۱/۰۰)	-۵/۰۲*** (۰/۰۰)	I(1)
نقدینگی	-۲/۲ (۰/۴۹)	۰/۲ (۰/۹۷)	۲/۴ (۰/۹۹)	-۳/۷** (۰/۰۳)	I(1)
نرخ بهره	-۱/۲ (۰/۸۹)	-۱/۷ (۰/۴۳)	۰/۸ (۰/۸۸)	-۶/۵*** (۰/۰۰)	I(1)
نسبت پشتیبانی	-۱/۳ (۰/۸۸)	-۰/۶ (۰/۸۵)	-۳/۴*** (۰/۰۰)	-	I(0)
پایه مالیاتی	-۳/۲ (۰/۱)	-۳/۲** (۰/۰۲)	-	-	I(0)
نسبت مستمری‌بگیر	-۱/۲ (۰/۸۸)	-۰/۸ (۰/۸۲)	۲/۹۸ (۰/۹۹)	-۴/۴*** (۰/۰۰)	I(1)
نسبت شاغل اجباری	-۲/۷ (۰/۲۴)	۰/۴ (۰/۹۸)	-۲/۳** (۰/۰۲)	-	I(0)
نسبت سایر شاغلین	-۰/۹ (۰/۹۵)	-۲/۱ (۰/۲۶)	-۱/۲ (۰/۲)	-۳/۹** (۰/۰۲)	I(1)

*** و ** به ترتیب بیانگر معنادار در سطح ۱ و ۵ درصد می‌باشد؛ اعداد داخل پرانتز مقادیر احتمال را نشان می‌دهند.

ماخذ: یافته‌های پژوهش

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

نتایج نشان می‌دهد بجز متغیرهای نسبت پشتیبانی، پایه مالیاتی و نسبت شاغل اجباری که در سطح مانا هستند، سایر متغیرها در سطح دارای ریشه واحد بوده و نامانا می‌باشند. بعد از یکبار تفاضل گیری فرضیه صفر این متغیرها در سطح ۱ درصد معناداری مانا می شوند. لازم به ذکر است تمامی متغیرها لگاریتمی هستند. با توجه به نتایج آزمون ریشه واحد، می‌توان از روش ARDL برای انجام استفاده نمود.

مدل اول: هنگام برآورد مدل ARDL یکی از مسائل تعیین وقفه بهینه است که بدین منظور از معیار آکائیک استفاده می‌شود. لازم به ذکر است وقفه‌های بهینه متغیر وابسته و متغیر مستقل به صورت خودکار و توسط نرم‌افزار ایویوز ۱۲ انجام شده که نتایج ۲۰ مدل برتر آن در نمودار (۱) ارائه شده است. این ۲۰ مدل برتر پس از ارزیابی ۳۱۲۵۰۰ تکرار انتخاب شده‌اند.

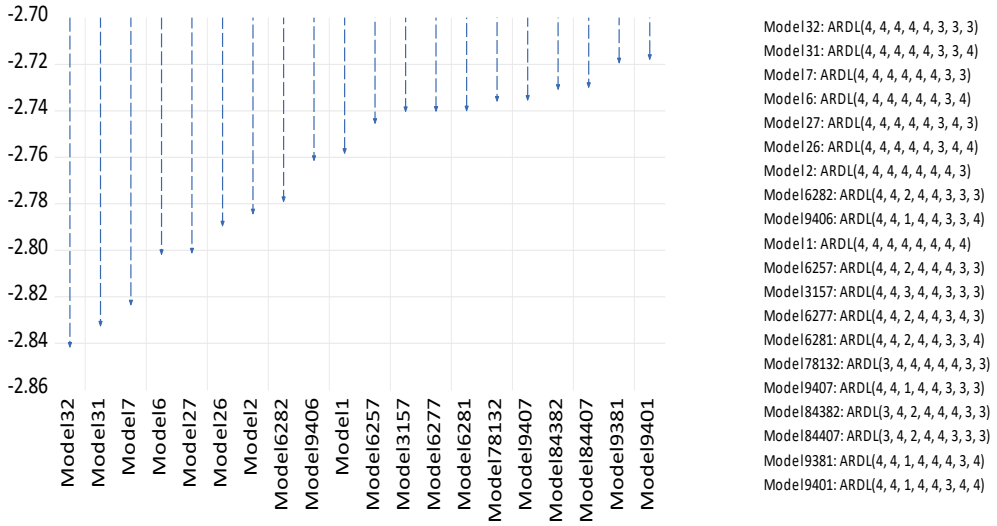

نمودار ۱. انتخاب وقفه مدل براساس معیار آکائیک(۲۰ مدل برتر)

ماخذ: یافته‌های پژوهش

مدل بهینه ARDL(4,4,4,4,4,3,3,3) است زیرا دارای کمترین مقدار معیار آکائیک متعلق به این مدل است. در ادامه مدل‌های بلندمدت و تصحیح خطا (ECM) برآورد شده‌اند که نتایج آن در جدول (۳) آورده شده است. معناداری ضریب ECM به معنای تایید هم انباشتگی است. این ضریب برابر ۰/۷۵ بوده و نشان می‌دهد در هر دوره حدود ۷۵ درصد خطای عدم‌تعادل اصلاح شده و مقدار

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

کوتاه‌مدت به سمت مقدار تعادلی و بلندمدت خود میل می‌کند. به عبارت دیگر، سرعت تعدیل که از تقسیم عدد ۱ بر ضریب تصحیح خطا به دست می‌آید برابر یک سال و سه ماه است و نشان می‌دهد اگر انحرافی در مسیر بلندمدت ایجاد شود حدود ۴۵۵ روز زمان نیاز است تا این انحراف اصلاح شود.

جدول ۳. نتایج تخمین مدل بلندمدت و کوتاه‌مدت

متغیرها	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	سطح احتمال
مدل بلندمدت؛ متغیر وابسته: منابع سازمان				
حداقل دستمزد	-۰/۸۸	۱/۱	-۰/۸	۰/۴
تولید ناخالص واقعی	۶/۲	۴/۹	۱/۲۵	۰/۲۴
نرخ ارز	۰/۷۴	۰/۵۷	۱/۳۱	۰/۲۲
نقدینگی	۰/۶۶	۰/۲۱	۳/۰۳	۰/۰۱
نرخ بهره	۱/۲۵	۱/۰	۱/۲۵	۰/۲۴
پایه مالیاتی	-۱/۲۲	۰/۶۲	-۱/۹۶	۰/۰۸
نسبت پشتیبانی	-۰/۰۱۵	۰/۸	-۰/۰۲	۰/۹۸
مدل کوتاه‌مدت(ECM)؛ متغیر وابسته: تفاضل منابع سازمان				
تفاضل حداقل دستمزد	-۰/۹۸	۰/۰۹	-۱۱/۲	۰/۰۰
تفاضل تولید ناخالص واقعی	۲/۵۹	۰/۲۵	۱۰/۴	۰/۰۰
تفاضل نرخ ارز	-۰/۱۵	۰/۰۶	-۷/۲	۰/۰۰
تفاضل نقدینگی	-۰/۴۲	۰/۲۳	-۱/۸۴	۰/۰۹
تفاضل نرخ بهره	۰/۵۵	۰/۱۲	۴/۸	۰/۰۰
تفاضل پایه مالیاتی	-۰/۸۱	۰/۰۸	-۱۰/۷	۰/۰۰
تفاضل نسبت پشتیبانی	-۱/۰۱	۰/۲۲	-۴/۷	۰/۰۰
ضریب تصحیح خطا	-۰/۷۵	۰/۰۷	-۱۰/۸	۰/۰۰
سرعت تعدیل	۱ سال و ۳ ماه			
ضریب تعیین تعدیل‌شده	۰/۹۵			
آماره دوربین واتسون	۲/۵			
متغیرها به صورت لگاریتمی هستند				

ماخذ: یافته‌های پژوهش

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

نتایج نشان می‌دهند در کوتاه‌مدت حداقل دستمزد اثر منفی و تولید ناخالص داخلی اثر مثبت بر منابع سازمان دارند. هم‌چنین پایه مالیاتی در کوتاه مدت و بلندمدت اثر منفی دارد، بدین معنا که افزایش مالیات‌ها منجر به کاهش انگیزه‌های فعالیت‌های اقتصادی شده و عملا به گردآوری منابع توسط سازمان لطمه وارد می‌سازد. نسبت پشتیبانی نیز در کوتاه‌مدت اثر منفی بر منابع سازمان دارد. نقدینگی در بلندمدت اثر مثبت و معنادار بر منابع سازمان دارد. به عبارت دیگر، افزایش نقدینگی (سیاست پولی انبساطی) بر افزایش درآمدهای سازمان موثر بوده است. اثر نرخ بهره در بلندمدت مثبت بوده ولی معنادار نیست ولی در کوتاه مدت مثبت و معنادار است، دلیل این اثرگذاری شکاف تورم و نرخ بهره در ایران است به گونه ای که همواره نرخ تورم در ایران بیش از نرخ بهره بوده و نرخ بهره حقیقی منفی است بنابراین حتی افزایش دستوری نرخ بهره توسط بانک مرکزی هم با وجود این که هزینه های تولید را افزایش می دهد ولی به دلیل افزایش تورم و بهره مندی بنگاه های اقتصادی از آن، تولید را کاهش نمی دهند و سبب افزایش تولید و به تبع آن منابع سازمان می شود. افزون بر این رفتار بانک مرکزی نسبت به نرخ بهره کرانه ای است و تا حداکثر ۲۳ درصد نرخ بهره را افزایش می دهد در صورتی که نرخ تورم رفتار متفاوتی دارد بنابراین افزایش ۱ یا ۲ درصدی نرخ بهره باعث تغییر رفتار بنگاه های اقتصادی نمی شود به بیان اقتصادی کشش تولید نسبت به نرخ بهره اندک است.

در بخش آزمون مانایی متغیرها مشخص گردید تمامی متغیرها از یک درجه نیستند، بنابراین بایستی از آزمون کرانه‌های پسران، شین و اسمیت (۲۰۰۱) استفاده نمود که مبتنی بر رویکرد تخمین مدل تصحیح خطای شرطی (CECM) می‌باشد. فرضیه صفر این آزمون دال بر عدم وجود رابطه بلندمدت میان متغیرها است. نتایج این آزمون در جدول (۴) ارائه شده است.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

جدول ۴. نتایج آزمون کرانه‌های پسران و همکاران(۲۰۰۱)

آماره F	مقادیر بحرانی سطح ۱ درصد		مقادیر بحرانی سطح ۵ درصد	
	I (0)	I (1)	I (0)	I (1)
۸/۱۹	۳/۴۹	۵/۱۵	۲/۵۹	۳/۹۴
مقادیر بحرانی براساس حجم نمونه واقعی می‌باشند.				

ماخذ: یافته های پژوهش

از آنجا که درجه هم‌انباشتگی متغیرها صفر و یک می‌باشد، لذا هم مقدار بحرانی حد بالا و هم حد پایین مدنظر قرار گرفته است. ملاحظه می‌شود آماره آزمون در هر دو سطح ۱ و ۵ درصد از مقادیر بحرانی پسران و همکاران (۲۰۰۱) بیشتر بوده و رابطه بلندمدت میان متغیرها برقرار است.

در ادامه آزمون ثبات ساختاری یا پایداری ضرایب با آزمون پسماند تجمعی (cusum) انجام شده است (نمودار ۲). ملاحظه می‌شود ضرایب برآوردی مدل در دوره مورد بررسی پایدار هستند. به عبارت دیگر، نمودار پسماند تجمعی مدل نشان می‌دهد پسماندهای تجمعی در درون فاصله اطمینان ۹۵ درصد قرار دارند و فرضیه صفر مبنی بر وجود ثبات ساختاری رد نمی شود.

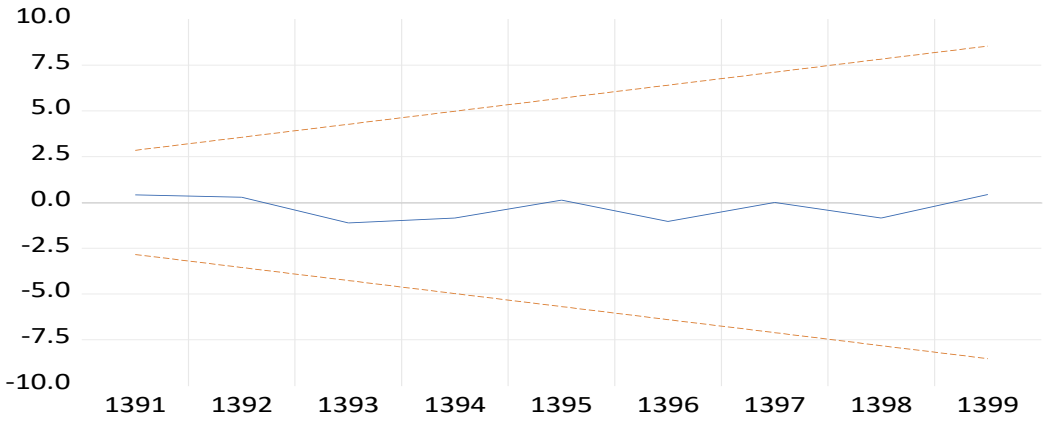

نمودار ۲. نتایج آزمون ثبات ساختاری با روش پسماند تجمعی(cusum)؛ سطح معناداری ۵ درصد

ماخذ: یافته های پژوهش

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

مدل دوم: در این بخش نیز ابتدا وقفه بهینه تعیین می‌شود که مجدد از معیار آکائیک استفاده می‌شود. نتایج ۲۰ مدل برتر در نمودار (۳) نمایش داده شده است. این ۲۰ مدل برتر پس از ارزیابی ۴۳۷۴ مدل انتخاب شده‌اند.

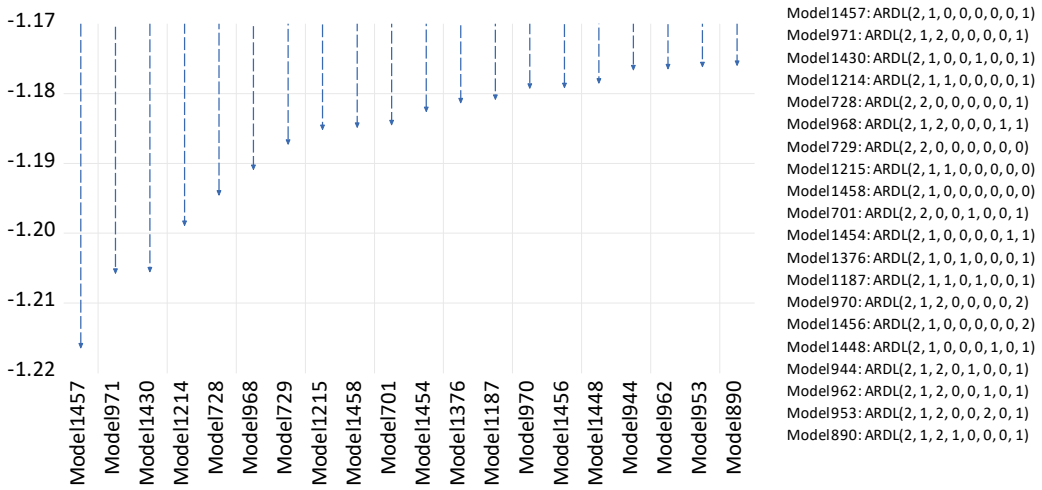

نمودار ۳. انتخاب وقفه مدل براساس معیار آکائیک(۲۰ مدل برتر)

ماخذ: یافته‌های پژوهش

نمودار (۳) نشان می‌دهد مدل بهینه ARDL(2,1,0,0,0,0,0,1) می‌باشد زیرا دارای کمترین مقدار معیار آکائیک می‌باشد. در ادامه مدل‌های بلندمدت و تصحیح خطا (ECM) برآورد شده‌اند و نتایج آن در جدول (۵) ارائه گردیده است.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

جدول ۵. نتایج تخمین مدل بلندمدت و کوتاه‌مدت

متغیرها	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	سطح احتمال
مدل بلندمدت؛ متغیر وابسته: منابع سازمان				
حداقل دستمزد	۰/۴۵	۰/۱۱	۴/۵	۰/۰۰
تولید ناخالص واقعی	۰/۵۵	۰/۲۷	۱/۹۹	۰/۰۵
نرخ ارز	۰/۰۶	۰/۰۷	۰/۸	۰/۴۴
نقدینگی	۰/۶۱	۰/۱۳	۴/۹	۰/۰۰
نسبت شاغل اجباری	-۰/۱۹	۰/۵۶	-۰/۳۴	۰/۷۴
نسبت سایر شاغلین	۰/۰۵۳	۰/۰۳	۱/۷	۰/۱
نسبت مستمری‌بگیر	-۰/۲۴	۰/۲۷	-۰/۸۸	۰/۳۸
مدل کوتاه‌مدت(ECM)؛ متغیر وابسته: تفاضل منابع سازمان				
تفاضل منابع سازمان باوقفه	۰/۲	۰/۰۶	۳/۲۲	۰/۰۰
تفاضل حداقل دستمزد	-۰/۴۴	۰/۰۹	-۴/۴	۰/۰۰
نسبت مستمری‌بگیر	۰/۴۶	۰/۲۶	۱/۷۶	۰/۰۹
ضریب تصحیح خطا	-۰/۹۴	۰/۰۶	-۱۴/۸	۰/۰۰
سرعت تعدیل	۱ سال و ۲۲ روز			
ضریب تعیین تعدیل‌شده	۰/۷۳			
آماره دوربین واتسون	۱/۹			
متغیرها به صورت لگاریتمی هستند				

ماخذ: یافته های پژوهش

نتایج نشان می دهد حداقل دستمزد مطابق انتظار اثر منفی بر منابع سازمان در کوتاه‌مدت دارد. اثرتولید ناخالص داخلی در بلندمدت مثبت است. هم‌چنین در این مدل نیز نقدینگی اثر مثبت بر منابع سازمان تامین اجتماعی دارد. در این مدل نیز ضریب جمله تصحیح خطا معنادار بوده و به معنای وجود رابطه بلندمدت بین متغیرهاست. ضریب تصحیح خطا در این مدل برابر ۰/۹۴ است بدین معناکه در هر دوره حدود ۹۴ درصد خطای عدم‌تعادل اصلاح شده و به سمت مقدار بلندمدت خود میل می‌کند. شواهد نشان می دهد اثر نسبت سایر شاغلان به بیمه شدگان مثبت و در سطح اطمینان ۹۰ درصد معنادار است که با مبانی نظری سازگار است.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

در این بخش نیز لازم است آزمون کرانه‌های پسران، شین و اسمیت (۲۰۰۱) انجام گیرد. نتایج این آزمون در جدول (۶) ارائه شده است.

جدول ۶. نتایج آزمون کرانه‌های پسران و همکاران(۲۰۰۱)

آماره F	مقادیر بحرانی سطح ۱ درصد		مقادیر بحرانی سطح ۵ درصد	
	I (0)	I (1)	I (0)	I (1)
۱۹/۹۹	۳/۲۸	۴/۷۳	۲/۴۶	۳/۶۵
مقادیر بحرانی براساس حجم نمونه واقعی می‌باشند.				

ماخذ: یافته های پژوهش

نتایج این آزمون نیز نشان می‌دهد در هر دو سطح ۱ و ۵ درصد آماره F از مقادیر بحرانی پسران و همکاران (۲۰۰۱) بیشتر است، بنابراین می توان بیان داشت رابطه بلندمدت میان متغیرها برقرار است.

هم‌چنین آزمون ثبات ساختاری یا پایداری ضرایب با آزمون پسماند تجمعی (cusum) برای این مدل نیز انجام گرفت (نمودار ۴). ملاحظه می‌شود ضرایب برآوردی مدل در دوره مورد بررسی پایدار هستند. به عبارت دیگر، نمودار پسماند تجمعی مدل نشان می‌دهد پسماندهای تجمعی داخل فاصله اطمینان ۹۵ درصد قرار دارند و بنابراین فرضیه صفر مبنی بر وجود ثبات ساختاری رد نشده است.

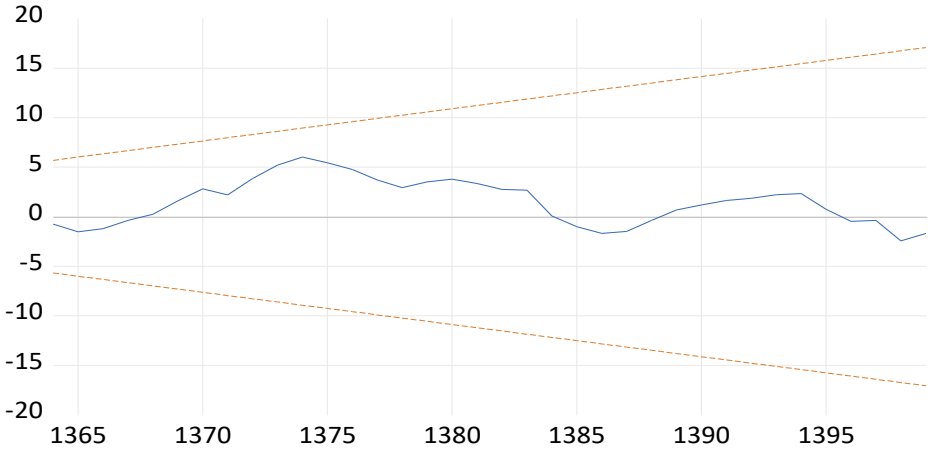

نمودار ۴. نتایج آزمون ثبات ساختاری با روش پسماند تجمعی(cusum)؛ سطح معناداری ۵ درصد

ماخذ:یافته های پژوهش

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

۷. نتیجه‌گیری

نظام تامین اجتماعی نقشی کلیدی در سیستم اقتصادی و اجتماعی کشورها ایفا می‌کند و بروز هر نوع بحران در آن، زمینهٔ ایجاد آسیب حقیقی و روانی به بخش‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، خانوارها و دولت‌ها را فراهم می‌آورد. از همین رو شناسایی عوامل موثر بر وضعیت منابع سازمان تامین اجتماعی امری ضروری است.

متناسب با اهمیت مذکور، در این پژوهش به بررسی تاثیر سیاست‌های پولی و مالی بر وضعیت منابع سازمان تامین اجتماعی پرداخته شد. بازهٔ زمانی مورد بررسی حدفاصل سال‌های ۱۳۵۰ تا ۱۳۹۹ می‌باشد و داده‌ها با تواتر سالیانه در مدل استفاده شده‌اند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهره‌گیری از روش خود رگرسیون با وقفه‌های گسترده انجام شده است. اهم نتایج پژوهش به شرح زیر است:

متغیرحجم نقدینگی به عنوان مولفه‌های سیاست پولی در این تحقیق، تاثیر مثبت و معنی‌داری بر وضعیت منابع سازمان تامین اجتماعی داشته است. در واقع با انبساط پولی در اقتصاد، وضعیت منابع سازمان بهبود می‌یابد. از آن‌جایی‌که بخشی از منابع سازمان نشات‌گرفته از عوائد سرمایه‌گذاری در سپرده‌ها و اوراق بدهی است، افزایش نرخ بهره در بلند مدت از این منظر بر رشد منابع تاثیر می‌گذارد. همچنین رشد نقدینگی نیز از یک‌سو به علت خروج فعالیت‌های مولد از رکود و از سوی دیگر بواسطهٔ توضیح‌دهندگی بخشی از تورم که منجر به رشد اسمی درآمدها می‌گردد، بر وضعیت منابع تاثیر مثبت می‌گذارد.

متغیر نسبت درآمدهای مالیاتی دولت به تولید ناخالص داخلی به عنوان مولفهٔ سیاست مالی در این تحقیق، تاثیر منفی و معنی‌داری بر وضعیت منابع سازمان داشته است. در تفسیر این ضریب باید بیان داشت که افزایش نرخ‌های مالیاتی، سبب کاهش انگیزه در فعالیت‌های مولد خواهد شد و با خروج آن‌ها از بازارهای رسمی و ورود به فعالیت‌های غیررسمی (که تحت پوشش بیمه تامین اجتماعی قرار ندارند) یا تعطیلی بنگاه‌های تولیدی، عملا دریافتی سازمان تامین اجتماعی دچار خدشه می‌گردد. تاثیر مخرب گسترش فعالیت‌های غیررسمی بر منابع تامین اجتماعی در مطالعه زروکی و یدالهی (۱۴۰۰) نیز اثبات شده است. تولید ناخالص داخلی به عنوان برآیندی از تمام فعالیت‌های

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

قانونی در اقتصاد و نماینده‌ای از ادوار تجاری، تاثیر مثبت و معنی‌دار بر وضعیت منابع سازمان داشته است. این ضریب بدان معنی است که با وقوع رونق اقتصادی، به دلیل رشد فعالیت‌ها، وضعیت منابع سازمان بهبود می‌یابد.

متغیر حداقل دستمزد به عنوان یکی از مهمترین مبناهای حق بیمهٔ دریافتی، تاثیر منفی و معنی‌داری بر منابع سازمان داشته است، لذا با افزایش سطح دستمزد نیروهای شاغل، منابع ورودی به سازمان کاهش می‌یابد.

به منظور بهبود وضعیت اقتصادی و وضعیت منابع سازمان تامین اجتماعی پیشنهاد می‌شود:

- در هنگام اخذ تصمیم در مورد سیاست‌های کلان – به ویژه در حوزهٔ مالیات‌ها – صرفا به بخشی‌نگری و تامین درآمد دولت نگریسته نشود، بلکه آثار آن بر تمام ابعاد اقتصاد کلان و نهادها مورد بررسی قرار گیرد.
- باتوجه به آن‌که بیمه‌شدگان شاغل اجباری، بیشترین تاثیر مثبت را بر وضعیت منابع سازمان داشته‌اند، لازم است تا زمینهٔ بهبود فضای کسب و کار فراهم شود و بدین طریق علاوه بر دستیابی به رونق تولید، زمینهٔ بهبود وضعیت مالی نظام تامین اجتماعی و دوری از ابربحران صندوق‌ها فراهم شود. همچنین از آن‌جایی که ضریب تاثیر تولید ناخالص داخلی نیز در زمرهٔ متغیرهایی با بیشترین اثرگذاری بر وضعیت منابع به دست آمده است، بهبود فضای تولیدی کشور نیز زمینهٔ بهبود وضعیت نظام تامین اجتماعی را فراهم می‌آورد. این بدان معناست که می‌بایست به جای اتخاذ سیاست‌های پول پاشی و تزریق موقتی پول به صندوق‌ها برای دوری از بحران، لازم است تا سیاست‌های بنیادین و پایدار در زمینهٔ رونق تولید در دستور کار قرار گیرد.

۸. تقدیر و تشکر

نویسندگان از دست‌اندرکاران فصلنامه و داوران ناشناس که در بهبود کیفیت مقاله کمک کردند، تشکر می‌کنند.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

References

Alipour, A., Beshkooh, M., & Kordestani, G. (2021). Identify and present the model of challenges of the Social Security Organization in the field of resources and expenditures. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, *10*(37), 315-324. (in Persian)

Atoyan, M. R. V., Christiansen, L. E., Dizioli, A., Ebeke, M. C. H., Ilahi, M. N., Ilyina, M. A., & Zakharova, M. D. V. (2016). Emigration and its economic impact on Eastern Europe. International Monetary Fund

Beggm D., Fischer, S., & Dornbusch, R. (2002). Economics. 7th Ed, McGraw-Hill Publishing Co. (in Persian)

Bergman, N., Matsa, D. A., & Weber, M. (2020). Heterogeneous labor market effects of monetary policy. Chicago Booth Research Paper, (21-02).

Betz, J. (2022). Social Security. In *Development Policy* (pp. 91-101). Springer, Wiesbaden. (in Persian)

Bloom, D. E., Canning, D., Mansfield, R. K., & Moore, M. (2007). Demographic change, social security systems, and savings. *Journal of Monetary Economics*, *54*(1), 92-114.

Boubaker, S., Gounopoulos, D., Nguyen, D. K., & Paltalidis, N. (2018). Reprint of: Assessing the effects of unconventional monetary policy and low interest rates on pension fund risk incentives. *Journal of Banking & Finance*, *92*, 340-357.

Cerda, R. A. (2005). On social security financial crisis. *Journal of Population Economics*, *18*(3), 509-517.

Chodorow-Reich, G. (2014). *Effects of* unconventional *monetary policy on financial institutions* (No. w20230). National Bureau of Economic Research.

Chugunov, I., Pasichnyi, M., Koroviy, V., Kaneva, T., & Nikitishin, A. (2021). Fiscal and monetary policy of economic development. *European Journal of Sustainable Development*, *10*(1), 42-42.

Comressional Research Services. (2020). Economic Growth and the Funding Shortfall, United States of America

De Moura, R. L., de Jesus Filho, J., Tafner, P. S. B., & da Cruz Ourives, L. H. (2013). Social security effects on income distribution: A counterfactual analysis for Brazil. *Applied Economics Letters*, *20*(7), 631-637.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

Deyganto, K. O., & Alemu, A. A. (2019). Factors affecting financial performance of insurance companies operating in Hawassa city administration, Ethiopia. *Universal Journal of Accounting and Finance*, *7*(1), 1-10.

Dobrotă, G., Voda, A. D., & Dumitrașcu, D. D. (2021). The effects of fiscal policy shocks on the business environment. *Journal of Business Economics and Management*, *22*(4), 1084-1103.

Haaga, O., & Johnson, R. W. (2012). Social Security claiming: Trends and business cycle effects. *CRR WP*, *5*.

Hasanzadeh, E. M. (2007). Financing methods in social security financing methods in retirement plans and actuarial roles. *Social Security Journal*, *9*(2), 59-78. (in Persian)

Hurd, M. D., & Boskin, M. J. (1984). The effect of social security on retirement in the early 1970s. *The Quarterly Journal of Economics*, *99*(4), 767-790.

International Labour Organization. (2001). Facts on Social Security, the International Labour Conference adopted the Resolution and Conclusions concerning Social Security.

Islamic Consultative Assembly. (2013). the Law on the Structure of the Comprehensive Welfare and Social Security System, Tehran. (in Persian)

Jahan, S. (2012). Inflation targeting: holding the line. *Finance & Development*, *4*, 72-73.

Javaheri, H. (1999). The necessity of investing in social security. *Social Security Journal*, *1*(1), 208-224. (in Persian)

Jones, J. B., & Li, Y. (2018). The effects of collecting income taxes on social security benefits. *Journal of Public Economics*, *159*, 128-145.

karimi, Z., Zaroki, S., & Ahmadi, Z. (2017). Estimation and analysis of revenues lost in social security in the informal sector. *Iranian Economic Development Analyses*, *5*(1), 59-80. doi: 10.22051/edp.2018.20591.1155. (in Persian)

Khan, J., Gerdtham, U. G., & Jansson, B. (2004). Effects of macroeconomic trends on social security spending due to sickness and disability. *American journal of public health*, *94*(11), 2004-2009.

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

khandan, A. (2018). Government debt to Social Security Organization: Legal roots, determinant factors and projection on 1400. *Social Security Journal*, *14*(1), 11-39. (in Persian)

Kirchgässner, G., Wolters, J., & Hassler, U. (2012). Introduction to modern time series analysis. Springer Science & Business Media.

Krueger, A. B., & Pischke, J. S. (1992). The effect of social security on labor supply: A cohort analysis of the notch generation. *Journal of labor economics*, *10*(4), 412-437.

Ma, Y., & Zhang, J. (2016). Financial cycle, business cycle and monetary policy: evidence from four major economies. *International Journal of Finance & Economics*, *21*(4), 502-527.

Matthíasardóttir, D., & Zarges, L. (2021). The role of pensions: exploring the link between pension funds, monetary policy and economic performance: a case study of the Netherlands.

Mazviona, B. W., Dube, M., & Sakahuhwa, T. (2017). An analysis of factors affecting the performance of insurance companies in Zimbabwe. *Journal of Finance and Investment Analysis*, *6*(1), 1-21.

Nofarsti. M. (2016). *The root of unity and collectiveness econometrics*. Resa culture Services, Tehran.

Nofarsti. M. (2019). *Macro econometrics modeling in Iran-second volume.* Sahied Beheshti University, Tehran. (in Persian)

Pakrvan, B., & Khoshnovis, M. (2017). Investigating the effect of the country's demographic changes on the financial stability of the social security organization with approach ARDL. *Applied Economics*, *8*(27), 35-48. (in Persian)

Panousi, V., & Papanikolaou, D. (2012). Investment, idiosyncratic risk, and ownership. *The Journal of finance*, *67*(3), 1113-1148.

Pappa, E. (2009). The effects of fiscal shocks on employment and the real wage. *International Economic Review*, *50*(1), 217-244.

Parvandi, Y., & Belbasi, M. (2020). Crisis in social security funds and national security of Islamic Republic of Iran. *Socio-Cultural Strategy*, *9*(3), 103-135. (in Persian)

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]

Pelizzon, L., & Sottocornola, M. (2016). The Impact of the Monetary Policy Interventions on the Insurance Industry. EIOPA Financial Stability Report December.

Popa, A. F., Jimon, S. A., David, D., & Sahlian, D. N. (2021). Influence of Fiscal Policies and Labor Market Characteristics on Sustainable Social Insurance Budgets—Empirical Evidence from Central and Eastern European Countries. *Sustainability*, *13*(11), 6197.

Saqib, N., & Aggarwal, P. (2017). Impact of fiscal and monetary policy on economic growth in an emerging economy. *International Journal of Applied Business and Economic Research*, *15*(4), 457-462.

Shapoorgan, M. (2004). Investigate the legal resources and consumption of the social insurance fund for the Social Security Organization from 1979 to 2001. *Social Security Journal*, *6*(1), 255-276. (in Persian)

Shawar, K., & Siddiqui, D. A. (2019). Factors affecting financial performance of insurance industry in Pakistan. *Shawar, K. and Siddiqui, DA (2019). Factors Affecting Financial Performance of Insurance Industry in Pakistan. Research Journal of Finance and Accounting*, *10*(5), 29-41.

Shokri, S. (2020). Investigating the effects of early retirement on the Social Security Organization. *Social Security Journal*, *15*(4), 35-59. (in Persian)

Tan, C. T., Mohamed, A., Habibullah, M. S., & Chin, L. (2020). The impacts of monetary and fiscal policies on economic growth in Malaysia, Singapore and Thailand. *South Asian Journal of Macroeconomics and Public Finance*, *9*(1), 114-130.

The website of the Social Security Organization, https://tamin.ir/. (in Persian)

Website of dictionary cambridge: https://dictionary.cambridge.org/

Zamani, S. G., & Azad, D. A. (20-17). Concept and place of social security right in international documents. *MLJ*, *11*(42), 7-40. (in Persian)

Zaroki, S., & Yadollahi Otaghsara, M. (2021). Analysis of factors affecting the lost resources of the Social Security Organization in Iran. *Stable Economy Journal*, *2*(3), 110-131. doi: 10.22111/sedj.2021.40719.1167(in Persian)

[Downloaded from isharat.khu.ac.ir on 2026-10-29]

[DOR: 20.1001.1.22286454.1401.13.50.6.2]